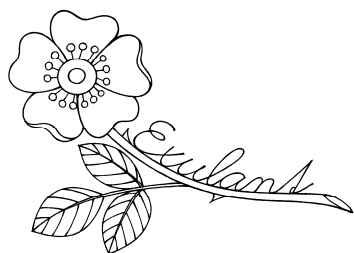

INFORMAČNÍ VĚSTNÍK č. 16 (2/2003)

občanského sdružení

EXULANT

Úvodem

našeho dalšího, tentokrát již 16. věstníku, přinášíme Vám, milí přátelé, sestry a bratři, úvodní slovo připravené bratrem synodním seniorem ČCE Pavlem Smetanou. Jedná se o jeho proslov přednesený dne 5. července 2003 na Růžovém paloučku.

Růžový palouček

(Odkaz J. A. Komenského – největšího z exulantů: Haggeus redivivus)

Z pohledu vědecké historie patří lidové vzpomínky na posvátná místa v zemi velmi často pouze do oblasti bájí a pověstí. Lidová vzpomínka však uchovává důležitý vnitřní obsah, poselství z dávnověku, důležité impulsy pro život současných i budoucích generací. Podobně je tomu i s Růžovým paloučkem. Připomíná českou náboženskou emigraci, spojenou se jménem J. A. Komenského, nejvýznamnější osobnosti pobělohorského náboženského exilu.

Jakkoliv patří český náboženský exil 17. a 18. století k největším a nejtěžším, nebyl v historii našeho národa jediný. Český člověk je bytostně spjat se svou zemí, s místem, kde žili jeho předkové, kde prožil své dětství a mládí, kde založil svou

rodinu, kde se mluví jeho mateřským jazykem a kde je duchovní prostor, který je mu blízký a kterému rozumí. Rozhodne-li se pro život v exilu, pak musí být ohroženy samotné základy jeho existence, ať duchovní, nebo tělesné.

Již v příštím roce má být naše republika plnoprávným členem Evropské unie, svobodného a demokratického souručenství evropských států. Našim občanům již tedy nehrozí nejtěžší osud, osud vystěhovalců do ciziny. Nově však poznáváme politickou a hospodářskou emigraci z druhé strany. Stojíme před velkou mravní otázkou, jak se zachováme vůči těm, kteří byli ve své vlastní zemi ohroženi a nyní hledají domov nový.

Jsem přesvědčen, že jsme dlužníky a že zkušenost českých exulantů, kterým se v minulosti dostalo přijetí v sousedních zemích, se musí stát velkou mravní výzvou vůči azylantům, kteří tlučou na dveře naší vlasti a kteří prosí o azyl.

Vraťme se však k událostem na počátku 17. století. Po prohrané válce českých stavů, po popravě českých pánů, byli do ciziny vyhnáni nejprve nekatoličtí kněží a později i česká evangelická šlechta. Osud národa byl zpečetěn říšským zákonem – Obnoveným zřízením zemským. Tento zákon nepovoloval v zemi jiné vyznání kromě římsko-katolického. Nastala chvíle, kdy i přední bratrský

šlechtic Karel starší ze Žerotína se musel vzdát svých chráněnců, kněží z Jednoty bratrské, které skrýval na svém panství v Brandýse nad Orlicí. V roce 1628 musel vlast opustit i J. A. Komenský a odejít do polského Lešna, kde už po řadu desetiletí byl český bratrský sbor a bratrská škola. Co všechno prožil tento muž „touhy“, si dovedeme těžko představit. Smrt milované manželky a dětí, s nimiž se nemohl ani rozloučit, neustálé ohrožení života, nemožnost pokračovat v kazatelské práci ve sboru ve Fulneku, nejistá budoucnost, ale i starost o milovanou Jednotu bratrskou a o osud národa, to vše bylo součástí každodenních zápasů, kterými procházel. Umíme si představit snad jen to, jak se zástupem uprchlíků klečí na milované otcovské půdě a v pláči a v modlitbě se loučí s vlastí, kterou vlastně už nikdy nespatrií.

V roce 1631 došlo pro české exulanty k nadějnému vývoji ve válečných událostech Třicetileté války, které se účastnila řada evropských států včetně Dánska a Švédska. Mladý švédský král Gustav Adolf spolu s braniborským a saským vévodou pronikli do Čech, zmocnili se bezbranné Prahy a nakrátko se zdálo, že České království bude opět svobodné a že se vrátí předbělohorské poměry. Se saskými vojsky se v té době vracela do země řada českých evangelických exulantů, šlechticů, měšťanů i kněží. Zvláště šlechta se začala opět ujímat svých statků. Bděle sledoval J. A. Komenský politický vývoj. I on uvěřil, že Pán Bůh vyslyšel modlitby vyhnanců a že mění jejich úděl. Kladl si však jiné otázky. Především ho zajímalo, jak by měla vypadat společnost i církev v době nově nabyté svobody. Napsal tehdy pozoruhodný spis, kterému dal jméno Haggeus Redivivus, v němž autor vystupuje jako znovuoživlý starozákonní prorok Ageus a

vyzývá k reformaci, k proměně myslí a srdcí u těch, kteří se směli vrátit ze zajetí do staré vlasti.

Komenský nepřesouvá vinu za hroznou pohromu, která dolehla na český národ, na církevní hierarchii a vysokou katolickou šlechtu, dokonce ani na habsburského panovníka, ale kriticky hodnotí tu část českého národa, která se hrdě hlásila k české i světové reformaci. Nemá strach pojmenovat nejostřejšími jmény zpovrchnění života české evangelické šlechty. Cituji:

“Mnozí zajisté, kteří měli panovati, se stávali otroky. Odvrhli vážnost a vzácnost svou a tovaryšili se s ožralci, posměváčky, nevěstkami a s dalšími lehkými lidmi a tak důstojnost svého povolání zavrhli, zlehčili a hyzdili.“

Důležitá je však Komenského představa o tom, jak by měla vypadat česká evangelická šlechta, lidé, kteří opět ponosou odpovědnost za věci veřejné a za správu království.

Za prvé mají být především pěstouny církve. Mají být milovníky rozumnosti, kteří se vzdělávají mezi moudrými živými, nebo těmi, kteří mluví skrze své knihy a ne milovníky bláznů, s nimiž tráví dny i noci. Mají hledat Boží zákon dnem i nocí, místo aby vyhledávali korbele a karty, vymáhali důchody a trávili navíc čas daremným žvaněním a zahálkami. Mají být milovníky ctností a ne, aby šířili nectnost a vlastním špatným příkladem otvírali bránu všelijakým rozpustilostem. Mají být bedliví ke svým povinnostem a ne ospalci, kteří myslí na své pohodlí. Mají být pastýři a nikoliv vlky nebo nelítostnými nájemníky, kteří své ovce obíhají. Měli být otci svých poddaných a nikoliv otčímy, jimž je osud dětí lhostejný. A v závěru pak vyzývá českou šlechtu:

“Hledte nad poddanými panovat v soudu a spravedlnosti. Jedněte s lidmi poddanými ne jako s hovady, nýbrž jako se svými bližními. Nebudte přísní. Tento způsob proměňte v milostivější. Ulehčete břemena chudým poddaným svým, aby i Bůh váš slitovník jednou polehčil vám.”

Komenský však nekritizoval a nenapomínal jen politické představitele. Jedna z posledních kapitol platí duchovním představitelům evangelických církví. Jim vyčítá roztržky, napomíná ty, kteří v kněžském úřadě viděli obchod a živnost. Kritizoval touhu po přílišném pohodlí a především to, že na svých křesťanských životech nedávali dobrý příklad křesťanů, kteří mají jedinou naději v Kristu a kteří vyhlížejí jeho věčné království. Ukázal na lakomství některých kněží, kteří místo aby se věnovali zušlechťování lidských duší, rozšiřovali svá hospodářství, skupovali domy vinice a pole. Jim připomíná:

„Máte-li co jíst, pít a kde bydlet, na tom přestávejte. Buďte příkladem lidí, kteří hledají především Božího království a jeho spravedlnost.”

Prosí je, aby vedli život čistý bez úhony, aby lidé jako v zrcadle viděli jejich ctnosti. Zapřísahá je, aby měli vroucí lásku ke svým posluchačům a k jejich spasení, aby byli skutečnými pastýři duší, aby dovedli napomínat i chválit, těšit i hrozit, tzn. aby sloužili lidskému svědomí a tak zachraňovali lidské duše. Prosí je dále, aby veškerou svou energii a čas věnovali svému duchovnímu vzdělání, studiu Písma a kazatelské službě. Zvláště jim vyčítá hádky, nesvornost a roztržky. Prosí je, aby vyučovali lid k vděčnosti, chválám a opravdové pobožnosti a vyhlíželi společně budoucí Kristovo království.

Záměrně jsem Vám dal nahlédnout do myšlenek velikého proroka své doby J. A. Komenského. Nedá se vše vztáhnout

na současné poměry. Komenský mohl alespoň formálně počítat s tím, že králové, šlechta i měšťané jsou lidé křesťanští a mohl je volat k odpovědnosti před Boží tváří. Dnes žijeme však v době, kdy velká část naší společnosti i těch, kteří byli zvoleni do důležitých úřadů v zemi, nejsou křesťany a ke křesťanskému odkazu se nehlásí.

Co však Komenský vytýká křesťanské církvi i jejím služebníkům, a v závěrečné části knihy i celému Božímu lidu, bychom ovšem my, křesťané, měli pozorně číst a pozorně tomu naslouchat. Jenom tehdy církev může prožít obnovu, jestliže vezme vážně poselství evangelia a bude následovat příklad Ježíše Krista a příklad apoštolů a všech věrných Božích mučedníků.

Ale i lidé, kteří převzali odpovědnost za řízení státu, krajů, měst a obcí, by měli z Komenského výzev slyšet nejedno napomenutí. Především to, že lidská společnost stojí pod vyššími řády, které žádný člověk nemá ve svých rukou. T.G.Masaryk to připomínal slovy „sub speciae aeternitatis“ - ve světle věčnosti, či pod pohledem Věčného. Nový Zákon to vyjadřuje velmi pregnantně: „Všichni lidé musí zemřít a potom přijde soud. Dílo každého člověka bude zhodnoceno.“

To druhé, co by si měli uvědomit všichni političtí vůdcové, že nejsilněji působí na občanskou společnost osobní příklad. Lidé sobečtí, kteří svého postavení zneužívají, otevírají dokořán bránu nemravnosti a mravního rozkladu. Autorita, která jim je propůjčena, především zavazuje. Nemá být prostředkem k získání vlastního prospěchu či mocenských ambicí. Každá rozumná vláda by měla dbát na to, aby křesťanská církev měla prostor pro svou práci, aby se nemusela doprošovat, ale mohla sloužit jednotlivým lidem i celému národu.

Před 375 lety možná klečel J. A. Komenský na této půdě. Není však vyloučeno, že se loučil se svou vlastí na některém z jiných míst. To není důležité. Důležitý je odkaz, který nám zanechal :

„Ó lide český pro tu naději tebe dědicem činím. Dědicem lásky k pravdě Boží čisté, kterou nám před jinými národy nejprve službou Mistra Husa našeho ukazovati začal Plán a kterou on, s pomocníkem svým Jeronýmem i jinými mnohými Čechy krví svou zpečetil.“

Pavel Smetana

Co vše tento věstník obsahuje

Ve dnech 21. až 23.6.2003 se v Zelowě uskutečnil dlouho připravovaný a často oznamovaný celosvětový kongres 200 let v Zelowě. Tomuto kongresu je věnován následující příspěvek, kongres však doznívá prakticky v celém věstníku. Z kongresu připravujeme sborník, který bude zaslán všem jeho účastníkům.

Činnost sdružení Exulant má letos desáté výročí (byť vlastní sdružení bylo založeno poněkud později). Právě před deseti lety, na podzim roku 1993, se uskutečnil 1. sjezd exulantů a jejich potomků nazvaný Návrat do země otců. Osobní vzpomínku na práci sdružení nazvanou Hledání domova a země otců připravil br. Jan Bistranin.

Přestože jsme se ve velmi hojném počtu sešli v Zelowě, neuskutečnila se letos valná hromada (výroční shromáždění) sdružení. Tu jsme však podle našich stanov povinni každý rok konat, a proto ve věstníku najdete pozvánku na neděli 9.11.2003 do modlitebny BJB v Šumperku. Prosíme, abyste podle svých možností přijeli.

Dále do věstníku zařazujeme příspěvek nazvaný Kde domov můj, který nám

z Německa zaslal br. G. O. Mally. Článek popisuje nebývalý zájem o vlastní historii a myšlenkově již propojuje naši minulost s určitou vizí sjednocené Evropy. Br.Mally žije v SRN, jeho příspěvek jsme doplnili potřebnými interpunkcemi, které jeho počítač nemá, ale jinak jsme ponechali jeho svérázný (obdivuhodný) způsob vyjadřování.

Přinášíme i zprávu o ordinaci sestry Věry Jelínkové, jež se uskutečnila letos 14. září v Zelowě. Byla to velká sláva s mimořádnou sledovaností značným počtem sdělovacích prostředků.

Jistě si pozorně přečtete i další oznámení, vyhlášení naší letošní sbírky, recenzi na novou knihu VI.Pospíšila Návrat domů, aktuální zprávy a pozvání. V tomto věstníku Vám rovněž představujeme nové logo sdružení, které pro nás navrhla Vlasta Švejdová, manželka VI.Pospíšila. Vybrané motto růže navazuje na Růžový palouček, kde podle legendy právě ze slz loučících se exulantů růže vypučely.

Kongres „200 let v Zelowě“ (19. – 22.6.2003)

Celosvětový kongres potomků Českých bratří „200 let v Zelowě“, pod heslem Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky jsme více než rok společně připravovali s Českobratrskou církví evangelickou, Bratrskou jednotou baptistů, Evangelickým reformovaným sborem v Zelowě a Městem Zelow.

Hlavním záměrem kongresu bylo setkání zaměřené na připomenutí 200 let, které uplynuly od zakoupení zelowského panství zástupci českých exulantů. Ti byli především z Friedrichova Tábora, ale brzy se, v tehdejší Pruském Slezsku, přidali i

další. Jak je doloženo, právě dne 20. června 1803 předali Češi panu Świdzińskému poslední splátku a tentýž den si zvolili v Zelowě i své první obecní starší.

V rámci kongresu bylo slavnostně otevřeno Muzeum Českých bratří (dokumentační středisko), které bylo vybudováno za významné finanční pomoci České republiky a dokonce pod osobní záštitou pana prezidenta Václava Havla. Muzeum připomíná zejména dlouhou a nelehkou historii pobělohorského exilu, ale mohou v něm být pořádány např. i aktuální tematické výstavy. Je vestavěno do „půdních a věžních“ prostorů evangelického kostela, postaveného právě zelowskými Čechy.

Na náměstí v Zelowě byl v pátek 20.6. odpoledne za účasti představitelů města, okresu, kraje i obou zemí odhalen nepřehlédnutelný žulový obelisk s deskou, která nese (v polštině a češtině) tento nápis:

***„Zde v Zelowě našli v roce 1803 nový domov Čeští bratři, kteří opustili svou vlast pro svobodu víry a svědomí.“
Při dvoustém výročí příchodu Českých bratří - obyvatelé Zelowa.“***

Hlavní program kongresu byl soustředěn na páteční odpoledne a nedělní dopoledne. Při odhalování obelisku na náměstí v Zelowě zazněly i obě státní hymny a společně jsme zazpívali chorál Radujme se vždy společně, perfektně se to neslo celým náměstím. Obelisk odhalili paní vicevojvodkyně z Lodže a pan velvyslanec České republiky v Polsku. V rámci ekumenických bohoslužeb oslovili početné shromáždění představitelé nebo zástupci velkého počtu církví z Polska i České republiky. Při otevření Muzea Českých bratří naopak dostali prostor k pozdravům přítomní politici. Pásku přestřihli dva nejstarší účastníci kongresu (z Polska sestra, z České republiky bratr).

Na nedělních slavnostních bohoslužbách s večerí Páně se opět podíleli přítomní představitelé několika církví (např. i předseda ERC v ČR br. biskup V.Volný), kázal při nich br. synodní senior ČCE Pavel Smetana.

Také ostatní program kongresu byl velice zajímavý. Každý den začínal krátkými společnými bohoslužbami a po nich následovala různá vystoupení, přednášky, pásma, diskuse, povídání a zpívání u ohně, promítání různých filmů a dokumentů o Zelowě, prohlídka města a hřbitova apod.

Historické přednášky byly v průběhu kongresu dvě. První byla přednesena česky Dr. Editou Štěříkovou (SRN) na téma Kdo byli a odkud přišli zelovští kolonisté. Druhou měl v polštině Prof. Dr. hab. Wojciech Kriegseisen na téma Křesťanství mezi revolucí a reakcí. Náboženská a politická situace ve Střední Evropě na přelomu 18. a 19. století.

Z připravených a uvedených pásem rozhodně stojí za zmínku Kateřinka od E.Štěříkové, kterou s velkým zaujetím předvedly děti z místního sboru a světová premiéra Hudební improvizace a čtení z Labyrintu světa a ráje srdce (texty připravil a přednesl MUDr.Josef Čáp, hudbu skladatel profesor Pavel Koutník a doprovod na flétnu a sólový zpěv profesorka Sabine Federspieler). Velice pěkné bylo i vystoupení známé hudební skupiny Zelowské zvonky a také hudba a zpěv mládeže v amfiteátru. Mimořádným zážitkem bylo vystoupení asi padesátičlenného pěveckého sboru (složeného výhradně z mladých lidí) z Belchatowa.

Širší souvislosti „hesla“ kongresu se zaměřením na „budoucnost křesťanství ve sjednocující se Evropě“ byly námětem panelové diskuse (pátek večer). V „panelu“ zasedli teolog, spisovatel, politik, kulturní pracovník a fyzik.

Při kongresu byly zasazeny dvě lípy dovezené z Čech, z blízkosti Růžového paloučku. První nese jméno J.A.Komenského a byla zasazena církevními představiteli z Německa, Polska, České republiky a Ukrajiny. Druhá, nazvaná Lípa tolerance, byla za přítomnosti starosty Zelowa a dalších představitelů města umístěna v městském parku. Při zasazování obou lip početné shromáždění zpívalo.

Každý účastník kongresu dostal pěknou tašku a do ní Kongresovou knížku s plánkem Zelowa, Příruční slovníček zelowské češtiny, sadu pohlednic z dějin české reformace, brožurku „Včera, dnes i ...“, různé pohlednice Zelowa, informace k replice Kalicha Českých bratří a k Hudební improvizaci na čtení z Labyrintu světa a ráje srdce, visačku se jménem, notýsek a tužku. Úroveň „téměř světová“.

Neminuly nás ani některé organizační problémy, byť jich bylo na tak velkou akci hodně málo. Za zmínku však stojí, že „náš“ autobus z Karlových Varů nevyjel (měl dále přibrat účastníky v Praze), ale podařilo se nám (už ze Zelowa) dohodnut autobus náhradní. Přijel sice o několik hodin později, ale dobře to nakonec dopadlo. Celkem přijelo 6 autobusů z různých míst v ČR a jeden autobus až z daleké Bohemky a Veselynovky. Tyto české vesnice se nacházejí na jihu Ukrajiny a jsou obydleny Čechy, z nichž velká část má svůj původ právě v Zelowě. Kromě autobusů přijelo několik desítek aut, takže z České republiky se kongresu zúčastnilo kolem 350 bratří a sester.

O kongres byl zájem i v českých a polských sdělovacích prostředcích, přítomna byla Česká televize, Polsat a několik novinářů. Pro ně byla uspořádána tisková konference. Ohlasy v médiích byly příznivé a zajímavé.

Po společném fotografování každý dostal pecen čerstvého chleba (pekaři jich dovezli 500) a pak už autobusy v řadě odjížděly do Čech.

Celkovou atmosféru i bohatost kongresu vhodně doplňovalo velké množství různých knih (od E.Štěříkové, V.I.Pospíšila, J.Nevečeřala a dalších autorů) upomínkových předmětů z české i polské strany. Skleničky, kalichy, těžítka, pohledy, různé knížky, trička, např. i se známou kresbou V.Švejdvové, přívěsky, medaile apod.

Kongres měl výrazný ekumenický i přiměřený občanský rozměr. Naši předci přece po mnoho let spravovali (většinou dobře) celé město. Bylo moc dobré, že se vše neodehrávalo pouze na půdě sboru. Čeština byla slyšet na náměstí, v obchodech a hlavně na hřbitově. Vzpomenout na své předky tam přišel snad každý z účastníků kongresu. I přesto měl kongres v mnoha směrech výrazný pohled dopředu, do budoucnosti bez nutnosti exilu z jakýchkoliv příčin.

Účastníci kongresu byli velice vstřícní, milí a ochotní, maximálně dodržovali organizační pokyny. Také díky jim to proběhlo hladce. Všichni (od vedoucích autobusů, přes organizátory, různé pomocníky a celý zelowský sbor) si zaslouží velké uznání a poděkování.

Nyní připravujeme z kongresu sborník, který zašleme všem evidovaným účastníkům. Předpokládáme, že to stihneme ještě do konce letošního roku.

Při přípravě kongresu se nám přihlásilo kolem 200 set nových potomků exulantů resp. zájemců o naši práci. Tak jak to tradičně již děláme, zařadili jsme je do adresáře našich sympatizantů a i jim posíláme tento věstník. Těšíme se z jejich zájmu a vítáme je.

Karel Matějka

Hledání domova a země otců

Před deseti lety bylo založeno občanské sdružení EXULANT. Při prvním setkání si sdružení vytklo za cíl zhodnotit význam pobělohorské emigrace, připomenout přínos reemigrantů a uvědomit si okolnosti, které vedly k jejich odchodu i návratu. Čas rychle běží a nevím, zda někdo zrekapituluje, co vše bylo během uplynulých deseti let vykonáno. Jistě se každému z nás něco vybaví – především neuvěřitelné nasazení některých jednotlivců a rodin při organizování všeho toho, co sdružení připravovalo a pořádalo – a potom pěkná setkání na konferencích a sjezdech, zájezdy, nedocenitelné knihy dr. Edity Štěříkové o exulantech a jejich potomcích v Berlíně, Pruském Slezsku, Zelově, putovní výstava fotografií, Zelovské zvonky a tak dále – až k letošnímu světovému kongresu v Zelově, který byl jakýmsi vyvrcholením činnosti za uplynulých deset let.

Mým prvním kontaktem s EXULANTEM asi byla pozvánka z 10. května 1993 na 1. sjezd potomků pobělohorských exulantů, který se konal v Praze pod názvem „Návrat do země otců“. „Země otců“ to je velké a složité téma spojené s potomky exulantů. Víme, jak neskutečný ideál si ze země, odkud jejich předci odešli v 18. století, vytvořili jejich potomci ve Slezsku či v Polsku a na Volyni. Víme také, jaké bylo jejich zklamání, když se do této země vrátili. Za všechny zmíním jen výrok mého bratra, narozeného v Požděnicích: „V Polsku jsme byli cizinci Češi, tady nám říkali Poláci – já vlastně žádnou vlast nemám.“

Druhým velkým tématem spojeným s pobělohorskými exulanty je „Hledání domova“. To se mi honilo hlavou při červnové cestě do Zelova. Ne příliš daleko

za hranicemi ČR jsem si všimnul směrovky Ziebice, bývalý Münsterberg. Tam byl začátek – sem se s kazatelem Liberdou soustředili ti, kteří ve čtyřicátých letech osmnáctého století uprchli, aby mohli svobodně číst Bibli a žít podle toho, jak její zvěsti rozuměli. Co je zde čekalo? Léta bídy a trápení. A zanedlouho další směrovka Strzelin – první exulantská osada v Pruském Slezsku Husinec u Střelína, první možnost založit si domovy. Po projetí hlavním městem Slezska Wrocławí další směrovky – napravo Wielki Tabor nalevo Czermin. I zde se za velmi těžkých podmínek exulanti usadili. V Táboře jsme se museli chvíli zastavit, vždyť se zde v roce 1752 narodil jeden z mých předků. A pak dál – Syców. Kancionály, z nichž se zpívalo v exulantských sborech ve Slezsku, v Polsku i na Ukrajině, stejně jako katechismus „Mléko čisté pravdy Boží“ většínou nesou na titulní straně informaci: „w Sycowě tiskem i nákladem Emila či Maxa Heinze“. Nejen tato zmíněná místa, ale i mnoho dalších, jsou místy, kterými exulanti z 18. století a jejich potomci procházeli, zastavovali se tu, léta žili i umírali a další potom šli dál - Zelow, Kurow, Lodz, Zyrardow a potom Volyň, Ukrajina – a potom? Ne nadarmo nesl letošní kongres v Zelově název „světový“. Potomci exulantů se rozptýlili skutečně do celého světa.

Hledání domova a země otců. To jsou témata, která s odchodem exulantů a návratem jejich potomků úzce souvisejí. A souvisejí i s jejich přínosem a odkazem dnešku. Myslím, že důležitý důraz, který bychom neměli v jejich odkazu přeslechnout, je to, co výstižně vyjádřil letos v Zelově bratr farář Miroslaw Jelinek slovy: „Země otců, to není žádná země na této Zemi!“ Kde je ona „země otců“ a „domov“? Nezapomínejme, že ke zkušenosti a

odkazu našich předků patří i vědomí a důvěra, že „nemáme zde města zůstávajícího, ale onoho budoucího hledáme“ (Žd 13,14) a „víme zajisté, že byl-li by tohoto našeho zemského přebývání stánek zbořen, stavení od Boha máme, příbytek ne rukou udělaný, věčný v nebesích“ 2Kor 5,1.

Jan Bistranin

Kde domov můj?

Poznámky ze zájezdu po stopách českých evangelických exulantů v letech 1998/2000/2002 ve východních Čechách a v dnešním polském Opolsku.

Odkud z Čech, kdy a jakými okolnostmi se dostali moji předkové do pruského Slezska? Proč po druhé světové válce se moje maminka se mnou, s mým bratrem a s babičkou (s prázdnými rukama) dala zase na cestu do Čech? Jak to, že babička uměla česky? Pro mne ovšem velice „podivná“ čeština. Později jsem tomu už porozuměl. Tak mluvili naši předkové před 200 lety. (Tomu „stěhování“ nebyl ovšem ještě konec. Při první možnosti jsme se zase octli v Německu.) Proč to všechno? Snad, když se domov jednou opustí?

Uvedené otázky se s přibývajícím věkem u mne a u mnohých lidí stejného osudu „zhušťovaly“. Základní otázky nám už byly odpovězeny v dějepisu a na evangelickém náboženství v českých školách. Touha vědět více pudila však k dalšímu úsilnému hledání a zkoumání.

Moje „žízeň“ dozvědět se více byla brzy uspokojena publikacemi Edity Štěřkové „Z nouze o spasení“, „Země otců“ a v poslední době též v Kalichu Praha vydané „Běh života českých emigrantů v Berlíně“ a „Pozvání do Slezska“. A konečně „Temno“ od Jiráskova mě „vzalo“ do

té těžké doby, kterou moji předkové prošli, a tak jsem porozuměl. Moje srdce bylo rozbouřené. Naši „historii“, která byla částí evropských dějin, musíme předat dál našim dětem.

Po stopách našich předků

Z této myšlenky vzniklo rozhodnutí vydat se po stopách našich předků. První krok se učinil na schůzce s našimi „mladými“, převážně členy našeho „bratrského sboru“. Zájem byl veliký. V roce 1997 jsem se tedy s přítelem vydal na přípravnou cestu. Z jednoho informačního listu (pocházejícího též od E. Štěřkové) jsem se dozvěděl, že rodina Malých odešla z Nepasice u Třebechovic pod Orebem. To byla „horká“ stopa. Okolnostmi jsme se dostali do knihovny v Třebechovicích. Našimi otázkami jsme zde vzbudili zájem. Překvapení tou laskavostí a ochotou, dostal se nám do rukou „Východočeský sborník historický 4“ od Dr. Jaroslava Šůly. Informace jsme „hltali“. Byli jsme nadšeni tímto nalezeným pramenem, ale i zhroucení osudem našich otců a matek. Ani nevěřím svým očím: mezi jinými i Malý Vojtěch s ženou Dorotou a dětmi (Anna, Jiřík, Dorota a Majdalena) opustili Nepasice v roce 1742. Dá se moje rodina sledovat až k tomuto Vojtěchu Malému? (Ta otázka zůstane otevřená, jelikož více „Malých“ opustilo severovýchodní Čechy).

Spěšným průchodem hřbitovů na opočenských vesnicích jsme k našemu úžasu našli mnoho nám známých jmen: Horák, Malý, Kouba, Skrovný, Jirsák, Rejchrt, Veselovský, Procházka, Šindelář.

29.05-1.06.1998

Těmito všemi „nálezy“ byla trasa naší první „studijní jízdy po stopách našich předků“ upřesněna. V květnu 1998 se 36 osob vydalo na cestu do Třebechovic. Sotva jsme se ubytovali v hotelu Bor, bylo mi ohlášeno, že nás čekají na radnici.

Nezapomenutelný zážitek. Pan starosta nás přijal, každá účastnice našeho zájezdu byla přivítána růží, byly jsme informováni o historii a životu města, paní ředitelka „Betlémského Muzea“ nás provedla městem, hřbitovem a betlémem. Následovala návštěva evangelického kostela, kde jsme si zazpívali některé české písně a poslechli krátký komentář pana faráře. Jménem účastníků zájezdu jsem mohl jenom vyjádřit naši velikou vděčnost za toto přijetí a vyslovit naději a přání, kéž už nikdy nikdo nemusí opustit tato pěkná místa. Na adresu „našich“: aby tato návštěva v této oblasti nebyla poslední. Průjezd Opočnem, Dobruškou a návštěva Nového Města n. M. nás nadále obohatily.

Druhý den jsme odjízďeli do Bedřichova Hradce (Friedrichsgrätz, dnes Grodziec u Oppole), do osady, která byla pro české emigranty, pronásledované vídeňskou vládou a katolickou církví, dekretem pruského krále Fridricha „Velkého“ založena v roce 1752.

Mnozí starší spolucestující neviděli „svou“ osadu 53 roků a naše děti ji neviděly nikdy. Se zatajeným dechem jsme jí projízďeli a později i každý mohl vidět „svůj“ dům zvenku a někteří dokonce i zevnitř.

Co probíhalo zde vše v myšlenkách? Fronta, útěk a některé zasáhl (pochopitelný?) hněv a msta Poláků.

Ty ovšem, co dnes bydlí v „našich“ domech, zastihl po válce stejný osud jako nás. Ztratili všechno zase v dřívějším východním Polsku, dnes Ukrajině. Tato okolnost nám vzájemně pomohla překonávat všechny nevraživosti a začít navazovat přátelské vztahy. Vrchol této cesty bylo přijetí starostou obce s pozváním na typický slezský oběd, návštěva „naší školy pod vedením paní ředitelky a krátká vzpomínková pobožnost v kostele, ve kterém

jsem byli křtěni atd. Mnohé vzpomínky se probudily.

Návštěva hřbitova měla se stát podnětem pro naši budoucí opětnou cestu do Polska, bývalého Slezska: Hroby „našich“ byly zcela zpustošené, desky s jménem rozbité, takže žádná památka na 200 roků života českých evangelíků v cizině, kde našli svobodu k pěstování bratrské tradice víry a života, svobodu od nevolnictví, avšak za cenu těžkého „pionýrského“ životního úsilí.

Po únavné dlouhé cestě a nepříjemných nucených komplikacích na dvou hraničních přechodech jsme čtvrtý den večer dorazili do Norimberka, našeho východiskového místa.

V úpatí stejného roku jsem se s manželkou vydal znovu na cestu do Bedřichova Hradce s účelem zachránit ještě rychle ten malý zbytek posledních kamenných hřbitových pomníků „našich“ zesnulých a tyto zachovat pro vystavení úctyhodného pomníku.

9.06. - 12.06.2000

Při naší druhé autobusové výpravě v roce 2000 jsme mohli po dlouhém vyjednávání a vyřizování odhalit za přítomnosti římskokatolického kněze a politických představitelů obce pomník na hřbitově v „Grodziec“. Několik málo nalezených hrobních pomníků, nápis k památce života českých evangelických emigrantů ve třech řečích a biblický verš z „Jerem.6,16“ zdobí tento pomník.

Prohlídka školy, předání výučné pomůcky (= dar účastníků zájezdu) ředitelce školy za účasti skupiny žáků a reportéra, česko-německá pobožnost v kostele a návštěva dalších blízkých osad emigrantů Petrův Hradec, (Petrowka) Münchhausen, (Mnichuv) a Wilhelmsdorf, bylo dalším bodem v našem programu.

Třetího dne jsme dorazili do Litomyšle, kde jsme si večer v hotelu Dalibor vyslechli zajímavý proslov pana Dr. Růžičky z litomyšlského archívu. Velice dotčeně jsme sledovali záznamy z „Historického archívu č. 40 - Listář náboženského hnutí poddaného lidu na panství litomyšlenském ve století XVIII. Podrobné záznamy o výslechu a trestu za „kacířství luteránské ...dvouletá veřejná práce v poutech“ („alle Vierteljahr ihme mit 15 Karabatsch-streichen züchtigen“), atd. Prohlídka zámku a náměstí byla radostná vložka našeho krátkého pobytu v Litomyšli.

Čtvrtého dne naší studijní výpravy jsme se při zpáteční cestě do SRN zastavili na „Růžovém paloučku“, připomněli si okolnosti tohoto významného místa, zazpívali „Pod ochranou Nejvyššího“ s vděčností, že se toto místo udržuje a ctí. Citově velice dojati a šťastni z povedeného a užitečného výletu jsme se stejného dne pozdě večer dostali do Norimberku. Odsud se rozjížděli členové naší studijní cesty do různých a vzdálených míst v SRN.

Spokojen z podařených dvou zájezdů, domníval jsem se, že to zatím „stačí“. Omyl! Zpráva o našem podnikání se rozšířila, zájemci přibývali. K tomu ještě jsme si uvědomili, že v roce 2002 je 250. výročí založení „naší“ obce Bedřichův Hradec (Grodziec, Friedrichsgrätz).

Tedy opět přípravnou cestu, a sice koncem roku 2001. Pracovní setkání se starostou obce, prohovoření možností, zařízení restaurace, vyžadující uměleckého kovářství, však ještě zachovalého hrobního místa faráře Štorcha (Čáp). Následovala obšírná korespondence o možném programu oslavy v kostele, ve škole a na hřbitově, a sice i ještě s česky mluvícím panem farářem Jelínkem ze Zelova (Polsko), který tam slouží potomkům evangelických Čechů, a s paní Dr. Editou Štěříkovou, autor-

kou těch již uvedených knih, s prosbou zúčastnit se těchto slavnostních dnů.

17.05. - 20.05.2002

V květnu se vypravil opět autobus s 51 osobami do Polska a sice přes ČR. Při polední zastávce v Opočnu, při dobrém obědu v restauraci „Podloubí“ se mi vyplnilo velké přání: osobní setkání se s panem Dr. J. Šulou. Konečně, vždyť mu jsem vděčností tolik zavázán. Krátký proslov pana Dr. Šuly před hradem na adresu účastníků zájezdu a následující prohlídka hradu ukončil náš tříhodinový pobyt v Opočnu. Druhý den ráno po opuštění našeho hotelu v Ozimku (Malapanie), projíždějící obcí Grodziec, jsme nevěřili svým očím: obec vyzdobená, přivítací plakát, před některými domy byly umístěné vkusně a vtipně zhotovené skupiny osob se starými zemědělskými nástroji, před kostelem nápisy na dřevěném sloupu „Země otců“ s mnoha jinými útočišti českých evangelíků v cizině a na školní zahradě veliký stan. Nad moje očekávání, puls se zvyšoval. Na hřbitově byl po prosloveh a úvahách předán a zasvěcen zrenovovaný hrobní pomník českého faráře Štorcha (1812 - 1886). Zde došlo také k radostnému a „bouřlivému“ setkání se s účastníky zájezdu z Chodova u Karlových Varů, jejichž kořeny jsou též v této „slezské“ obci. Slavnostními bohoslužbami v kostele, za účasti opolského biskupa, vzpomněli jsme dějin této obce a života jejích zakladatelů a obyvatelů. Česky přednesenou písní „Svíce nohám mým je SLOVO TVÉ“, byl podtržen hlavní český proslov Otty Štěříka. Při následující prohlídce školy nás jejich žáci mile překvapili připraveným programem. Za doprovodu vojenského hudebního sboru, lidových písní přednesených zdejšími skupinami a „poutního ruchu“, byl náš program ukončen. Po celé vesnici bylo

vidět potom skupinky a jednotlivce procházející se a vzpomínající.

Třetí den ráno jsme opouštěli Opolsko zase směrem Čechy. Tentokrát byl cíl Nejdk u Karl. Varů. Zde jsme byli (opět s prázdnýma rukama) přijati po 2. světové válce, zde mnozí z nás prožili péči reprezentantů evangelické církve, dojemné bohoslužby v kostele, školní vyučování, zaměstnání (tak to jen k vysvětlení, proč jsme se zastavili v Nejdku). Naopak té nadávce v katolickém okolí Slezska „Husiten“, bylo naše označení zde „Slezáci“.

Po nakvartýrování v hotelu v Nových Hamrech, vedla naše cesta ke kostelu v Nejdku. Toho shledání a pozdravování nechtělo vzít konec. Konečně jsou všichni uvnitř, dojemné minuty, vzpomínky na dobu zde prožitou nám procházejí hlavou. Vzpomínkami na první roky zde, projevem vděčnosti za přijatí a péči, několika písněmi, a pohostinstvím ve sborovém domě, bylo naše setkání ukončeno.

V posledním čtvrtém dni nám bylo před zpáteční cestou ještě umožněno projít třídami zdejší školy, sednout si do lavic, které i nám několik roků sloužily. Předáním obrazu mého bratra a katalogu práce mého nejmladšího bratra, sochaře, jehož práce byly mimo jiné vystavené v Mělníku a v Ostrově n. O., v Mnichově, jsme ukončili návštěvu školy, do které jsme mnozí, včetně mých bratrů, chodili. U hrobu na nejdeckém hřbitově, u těch mnoha „našich“ Štěříků, Nováků, Mundiňů, Horáků, Malých, Radimerských, Střelců, Procházkových a Šindelářů se zase vtírá otázka: „Kde domov můj?“

Evropa! Pro účastníky našich jízd, pro naše předky, a pro ty, které zasáhl ten stejný osud, však roztroušených v jiných evropských zemích to bylo už dříve prožitou realitou. Těšíme se na Evropu, ovláda-

nou jedním duchem svobody, rovnoprávnosti a vzájemně se obohacující.

Günter Otto Mally, 11.02.2003

Ordinace ses. Wiery Jelínkové

Polsko se v září letošního roku dočkalo první faráčky. Stala se jí naše milá sestra J. Wiera Jelinek z Evangelického reformovaného sboru v Zelowě. Slavnost ordinace se uskutečnila v neděli 14. září 2003 za přítomnosti velkého počtu duchovních a hostů. Ordinační slib přijal a požehnání pro ordinovanou vyprosil biskup Marek Izdebski. Jako „asistenti“ se na ordinaci podíleli br. synodní senior ČCE Pavel Smetana a br. farář Miroslaw Jelinek, zelowský farář a manžel ordinované. Po ordinaci následovalo kázání nově ordinované faráčky a společná Večeře Páně. Závěrečná část shromáždění byla věnována četným pozdravům hostů z polských i zahraničních církví, různých sdružení a představitelů města Zelowa. Zejména první část slavnostních bohoslužeb byla ostře sledována mimo-řádně početnými (alespoň na české náboženské poměry) štáby různých sdělovacích prostředků. V protestantských církvích na celém světě jsou ženy faráčkami běžně, v Polsku však šlo o určitý průlom. Také tím lze vysvětlit, proč k ordinaci sestry Wiery (je čestnou členkou našeho sdružení Exulant a jedním z důležitých pilířů naší práce), došlo až po 12 letech od doby, kdy to formálně umožnily řády Evangelické reformované církve v Polsku. Sama Wiera na tento okamžik čekala 21 let, prakticky od okamžiku, kdy ukončila Křesťanskou teologickou akademii ve Varšavě. Sestře Wiere přejeme do její práce mnoho sil a požehnání.

Karel Matějka

Vlastimil Pospíšil: „Návrat domů“

Ve svých vzpomínkách se vracím tam, kde jsem prožil věci, které bych prožít nikdy nechtěl a nikomu je prožít nepřál. Takto začíná kniha bratra Vlastimila Pospíšila „Návrat domů“, kterou letos vydalo sdružení Exulant. Bratr Pospíšil v ní formou volně řazených vzpomínek popisuje své dětství na Šikavici a ve Faustynově nedaleko Zelova, zážitky z druhé světové války, návrat do země otců i situaci v poválečném Československu. Kouzlo této knihy pochopitelně netkví ve faktografických údajích, ale v zachycení atmosféry toho kterého období a především ve vykreslení, jakým způsobem se potomci českých emigrantů z 18. století vyrovnávali s obtížnými situacemi, jež pohnutá doba s sebou nesla. To se autorovi velice zdařilo především v osobě babičky Pospíšilové, kterou nechává dané situace „výchovně“ komentovat - obvykle příkladem z bible. Působivě je též vylíčen „emigrantský sen“ v babiččině vyprávění o Karlově mostě, který sama asi nikdy neviděla, a srovnání s realitou při návratu „domů“, jenž se najednou místo idylického návratu jeví spíše jako opuštění rodného místa, s nímž potomci emigrantů spojili své životy po několik generací a k němuž je poutalo tolik vzpomínek, a jako příjezd do země, v níž se orientovali jen obtížně a kde si právem opět připadali jako cizinci.

„To máš tak, Vlastíku, přijeli jsme do Čech a našli jsme tady místo Čechů samé Poláky. Češi neříkají „Ježíšmaria“, to říkají jen Poláci, to si pamatuj! Je to přestoupení Božích příkázání. To máš tak: Karlův most není z vajíček, Češi nejsou Češi. Češi jsme jenom my, kteří jsme přijeli z Polska. V Zelově jsme měli velký Husův

kámen-pomník a tady nemají ani Husův kámen,“ stěžovala si babička. „Babičko, byli jsme na náměstí, kde je velký Husův pomník.“ „A to ti zase řekl Kumpolt? Husův pomník není Husův pomník, jako Češi nejsou Češi, vždyť to jsou Poláci. „Ale babičko, ti lidé mluví česky a tady přece bydlí i farář Radechovský.“ „Farář Radechovský sem přišel ze Zelova, tak jako my, tak je to Čech. Mně se zdá, že kdo tu není ze Zelova a nezná Husa, to není Čech, ohradila se babička... Pobyt v Praze se nám líbil.

Všechny vzpomínky ovšem zdaleka nejsou pochmurné, jak by se z úvodu mohlo zdát. Najdeme tu i příběhy idylické či historky velmi humorné a vtipné. Vyvstane-li před námi množství dějinných a myšlenkových zvrátů, jichž může být svědkem jeden lidský život, právem je na místě otázka po smyslu toho všeho. Bratr Pospíšil svou knížkou nabízí zřetelnou vyznavačskou odpověď. Od dětství až podnes jej provázela milovaná píseň, kterou v textu připomene při nejedné příležitosti: *Tam nad hvězdami v nebi Otce mám. Tam nad hvězdami v nebi domov mám. Zdaž se sejdem zas?*

Knihy má 180 stran, obsahuje i pěknou fotografickou přílohu. Autorkou velmi zdařilé obálky je Vlasta Švejsová. Knížce by slušela jen lepší jazyková korektura. Pro mne jako potomka-nepamětníka představuje tato knížka cenný vhled do života, myšlení a víry jedné větve náboženského exilu, a proto ji vřele doporučuji.

Karel Matějka jr.

Knihy „Návrat domů“ stojí 100,- Kč plus poštovné. Můžete si ji objednat přímo u br. Vlastimila Pospíšila na adrese **Kozí 12, 602 00 BRNO.**

Také své vlastní vzpomínky můžete zasílat bratru Pospíšilovi na tutéž adresu.

Naše „pozelowska“ nabídka

Pro setkání v Zelowě jsme připravili několik publikací a upomínkových předmětů. Některé z nich nám ještě v omezeném počtu zbyly, a proto Vám je touto cestou nabízíme. Na prvním místě je to jedinečná replika skleněného kalichu Českých bratří v Zelowě. Jeho originál pochází z Anglie a do Zelowa se dostal podle legendy z Husince, české exulantské kolonie blízko Střelína, kam ho v roce 1752 přivezl bratr Samuel Figulus, zdejší kazatel a pravnuček J.A.Komenského z Lešna. Každá replika kalicha (celkově jich existuje pouze 100) je zabalená v reprezentativní kazetě a z hlediska výroby je skutečně originálem. Cena kalicha je 860,- Kč + poštovné.

Dále nabízíme kazetu se dvěma velice pěknými skleničkami se siluetou zelowského evangelického kostela a letopočty připomínajícími právě 200 let „českého“ Zelowa. Jedna sklenička má popis český a druhá polský. Cena kazety je 160,- Kč + poštovné.

Z tiskových materiálů nabízíme:

1. Obrazový průvodce po historii Jednoty bratrské. Jedná se o soubor 13 barevných obrázků pohlednicového rozměru, doplněných slovním doprovodem a zabalených v originálních deskách. Cena souboru je 80,- Kč + poštovné.

2. Příruční slovníček zelowské češtiny, ve kterém jsou shromážděny nejběžnější výrazy, které se v každodenním občanském životě v Zelowě používaly. Slovníček s velkou láskou připravila Mgr.Hana Marešová, Ph.D. z Olomouce. Cena slovníčku je 50,- Kč + poštovné.

3. Kongresovou knížku, která obsahuje: program kongresu, společné písně, organizační pokyny, historickou stať

E.Štěříkové, vybrané dopisy církevních a politických představitelů apod., ve velmi pěkné grafické vazbě. Její cena je 35,- Kč + poštovné.

Kalichy, skleničky, obrazového průvodce, slovníček zelowské češtiny i kongresovou knížku si můžete objednat na adrese:

Jana Kubaňová
Slezská 25
130 00 Praha 3

K letošnímu 200. výročí Zelowa neoddělitelně patřilo i vydání nové **knihy Dr.E.Štěříkové, nazvané právě Zelów**. Kniha vyšla koncem minulého roku a je již beznadějně vyprodaná.

Stále k dispozici je však **knihy Dr. E. Štěříkové Běh Života českých emigrantů v 18. století v Berlíně**, určená "pro všechny exulanty". Její vydání (již před třemi lety) významně podpořil česko-německý Fond budoucnosti. Zájemcům o ni sdělujeme, že je možné tuto knihu objednat na adrese sdružení. Objednávku je nejlépe adresovat k rukám ses. Aleny Zikmundové, adresa sdružení nebo také na e-mail: av.zikmundovi@seznam.cz. Členové a sympatizanti našeho sdružení mohou tuto knihu získat za sníženou cenu 250,- Kč + poštovné. Spolu s knihami pak zasíláme složenku k proplacení. Za 350,- Kč je možné tuto knihu zakoupit v prodejně evangelického nakladatelství KALICH v Jungmannově 9, Praha 1.

Znovu také připomínáme možnost zakoupení i další knihy Dr. Edity Štěříkové o exulantech, vydané v roce 2001 v nakladatelství Kalich. Jmenuje se **Pozvání do Slezska** a je možné si ji objednat nebo zakoupit v prodejně KALICH v Praze (její cena je 480 Kč).

Vyhlášení sbírky v roce 2003

Chceme předně upřímně poděkovat Vám všem, kteří pravidelně přispíváte na naši činnost. Systém plateb, tak jak je Českou poštou organizován, nám sice umožňuje získat jména plátců pouze s delším časovým odstupem, ale i tak máme o nich přesnou evidenci. Tak jak jsme slíbili, vkládáme do tohoto věstníku složenku a vyhlášíme naši pravidelnou sbírku v letošním roce. Přispět na naši činnost je však možné i bankovním převodem, naše bankovní spojení je Česká spořitelna a.s., Lodžská 598, Praha 8, č.úctu: **0209898309/0800**. Z vašich darů hradíme náklady na naši činnost, podle možností se snažíme pomoci i na jiných potřebných místech. Rovněž naše náklady spojené s přípravou kongresu v Zelově byly poměrně vysoké. U vyšších darů (pokrytých např. darovací smlouvou, jejíž předlohu máme pro zájemce připravenou), Vám můžeme vydat potvrzení pro odečtení daru z daňového základu.

Seminář společnosti VERITAS

Tradiční seminář historické společnosti **VERITAS** se bude konat v sobotu **18. října 2003** v 10.00 hodin v sálku na faře sboru Českobratrské církve evangelické v Pardubicích, ulice Sladkovského 638.

Téma: **Výklad smyslu českých dějin v pohledu 20. století** promluví **PhDr. Vladimír Sakař, CSc.** a **doc. PhDr. Eva Melmuková**. Všechny zájemce zve výbor společnosti (vstupné dobrovolné).

Od nádraží ČD se k faře nejspíše dostanete trolejbusem č. 2 do stanice Třída míru (třetí zastávka). Po několika krocích ve směru jízdy je roh s ulicí Sladkovského, kde odbočte vpravo.

VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, TELČ, náměstí Zachariáše z Hradce 21/I, ☒ 588 56, ☎ 567 243 888,

E-mail: veritas@evangnet.cz,

Internet: <http://veritas.evangnet.cz>

Pozvánka do Suchdolu nad Odrou

Historicko-vlastivědná společnost MORAVIAN nám poslala pozvánku na III. Konferenci, která se uskuteční při příležitosti 300 let od narození Davida Nitschmana-Syndika (1703-1779) Tkalce-Syndika-archiváře Jednoty bratrské, a to ve dnech **18.-19. října 2003**. Kontaktní adresa je Daniel Řičan, Čsl.armády 276, 742 01 Suchdol nad Odrou. Tel:556736855, e-mail: daniel.rican@quick.cz.

Rozhodně tedy nezapomeňte:

Podle svých možností přijet v neděli 9. listopadu 2003 do Šumperka na 8. valnou hromadu sdružení. Budete tak mít možnost dozvědět se více o naší činnosti a podle potřeby si zakoupit i naše nabízené knihy a upomínkové předměty.

Pokud budete mít zájem (a nebyli jste na kongresu v Zelově) o sborník, přihlaste se k jeho odběru do konce října na naší adrese. Jeho cena bude cca 80 až 100,- Kč + poštovné.

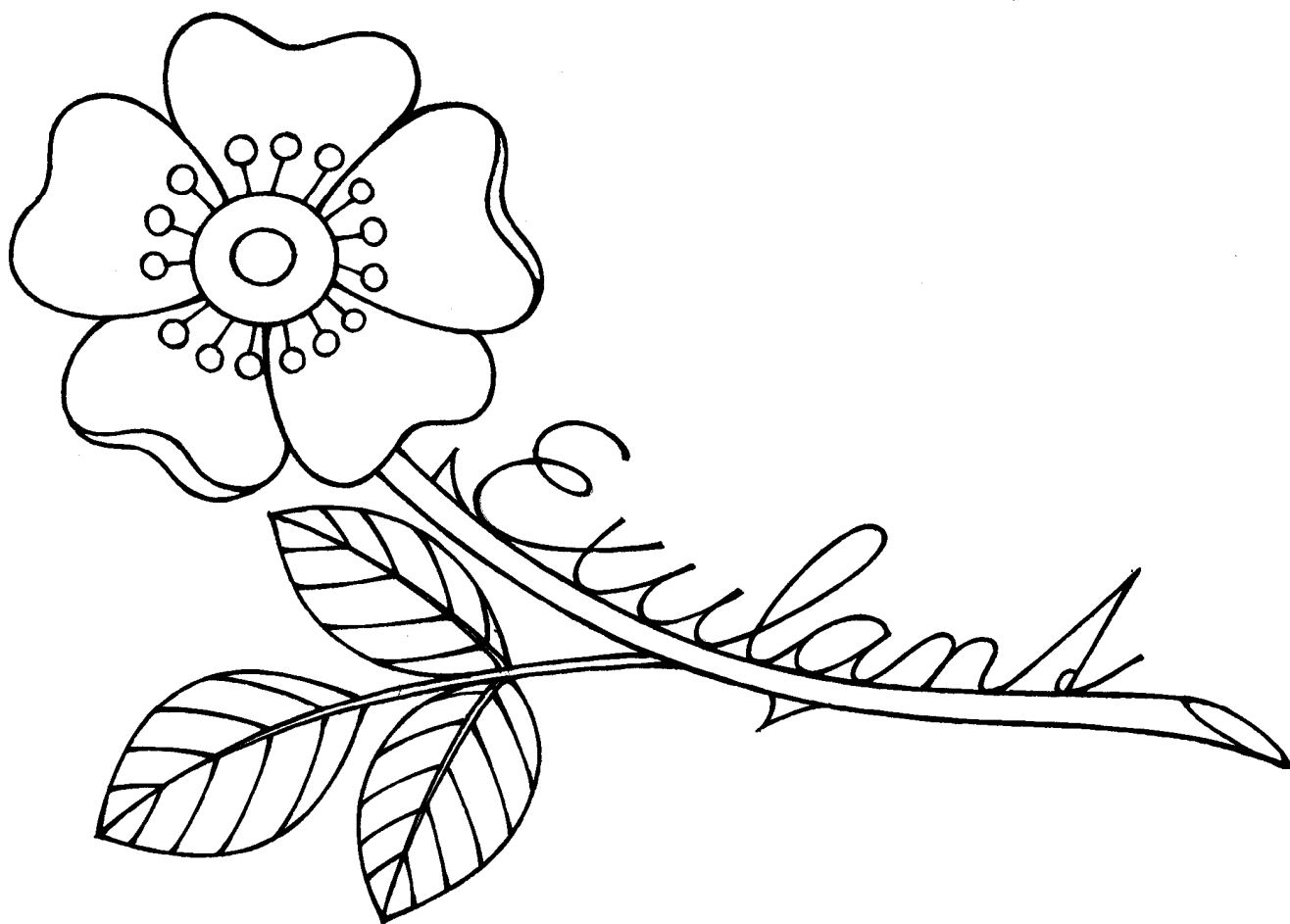
Pokud jste tak ještě neučinili, objednejte si nebo při návštěvě Prahy si zakupte knihu **Běh života českých emigrantů v 18. století v Berlíně** a knihu **Pozvání do Slezska**. Autorkou obou nabízených knih je sestra Edita Štěříková.

Závěrečná sdělení

I nadále pište naši adresu takto:
Občanské sdružení EXULANT
Jungmannova 9
110 00 Praha 1

Trvale shromažďujeme vzpomínky členů sdružení, fotografie a rodokmeny. Vše vhodné, co máte a můžete poskytnout, zašlete laskavě na adresu: Mgr. Vlastimil Pospíšil, Kozí 12, 602 00 Brno. Vybranými dokumenty resp. předměty můžeme doplnit i muzeum v Zelově. Podle zpráv, které máme, tam chodí často celé třídy žáků z různých polských škol.

Podmínkou členství v našem sdružení, jak pravidelně připomínáme, není osobní "příslušnost" k exilu resp. návratu. Do svých řad zveme i sympatizanty zajímající se o na-ši činnost. K přihlášení se za člena sdružení stačí sdělit na adresu sdružení jméno a příjmení, datum narození, bydliště, příp. církevní příslušnost (sbor) a příp. vztah k pobělohorskému exilu. Z každé přihlášky máme radost. Přihlášeným členům zasíláme vždy poslední věstník. Tentokrát dostává věstník několik našich nových členů a hlavně velký počet nových sympatizantů.

Vydává občanské sdružení Exulant výhradně pro potřebu svých členů.
Neprodejné. Adresa sdružení: Jungmannova 9 – Husův dům,
110 00 Praha 1 – Nové Město, Česká republika